

Els pagesos reclamen la protecció del sector

Text > **MARC SALGAS**, periodista

Els problemes que acumulen l'agricultura i la ramaderia van dur els pagesos catalans a mobilitzar-se el mes de febrer passat per reclamar solucions a l'Administració. Les protestes, d'una intensitat sense precedents a casa nostra, han tingut continuïtat des de llavors i han posat sobre la taula una llarga llista de greuges que deixen el sector, en molts casos, tocat de mort. La xifra d'explotacions que

han tancat els últims anys mostra fins a quin punt la pagesia, tot i que amb matisos, encara una crisi sense precedents. En el cas de les comarques de Girona, l'any 2019 hi havia 4.355 explotacions, segons dades del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació. L'any 2023, aquesta xifra va caure per primer cop per sota de les quatre mil (3.944) i aquest 2024 ha baixat fins a 3.858. En poc més de cinc anys han

tancat 497 explotacions a tota la demarcació, l'11,4 % del total.

Els pagesos recorden que el sector és variat i heterogeni, tant pel que fa a la grandària de les explotacions com a l'activitat que hi porten a terme, i que els problemes, per tant, varien molt de l'una a l'altra. Tots remarquen, però, que, exceptuant molts pocs casos, la crisi és transversal i posa en perill la supervivència del sector. Alguns problemes són sobrevinguts, com ara la

>> *Jordi Font amb el seu ramat de xais a Sant Andreu Salou.* (Foto: JORDI FONT)

>> Dos gossos amb el ramat de xais de Jordi Font a Sant Andreu Salou. (Foto: JORDI FONT)

sequera o l'augment del preu de l'energia a causa de la guerra d'Ucraïna, però els pagesos recalquen que la majoria, els més greus i conjunturals, són directament imputables a la política de les administracions. O, més aviat, a l'absència d'una política clara en favor del sector primari.

Ras i curt, el sector reclama unes polítiques proteccionistes com les que, per exemple, aplica l'Administració francesa. «Jo no puc vendre la meua fruita a França si allà tenen excedent propi. Està prohibit per llei. L'Administració vetlla primer pel seu producte i, quan ja no en queda estoc, permet que hi entrin els productes de fora», explica Narcís Jordi Poch, coordinador territorial del sindicat Unió de Pagesos a Girona i propietari d'una explotació de Ventalló dedicada al conreu de poma, cereal i carxofa. Íngrid Pou, membre de Revolta Pagesa i propietària d'una explotació d'unes sis-centes ovelles a Vilanova de la Muga, alerta que l'Administració espanyola, en canvi, acaba fent just el contrari: «Ara mateix subvenciona regadius al Marroc per fer productes que vindran cap aquí. Per què? Perquè allà la mà d'obra és més barata». Els pagesos gironins, doncs, creuen que les polítiques d'aquí van justament en la direcció contrària a la protecció del sector: «Gairebé tots els nostres problemes passen per l'Ad-

ministració i per la necessitat de refer normatives», explica Jordi Poch.

Garantir un preu just

D'entrada, reclamen unes polítiques proteccionistes que garanteixin un preu just per al pagès. «És la mare dels ous», explica Pau Barnés, propietari d'una explotació lletera de Caldes de Malavella i membre d'Unió de Pagesos. «Si jo no puc vendre a un preu just, haig de tancar. Els últims deu anys només he tingut tres balanços positius. Això és insostenible, i la mostra és la pèrdua d'explotacions dels últims anys.» Fins fa dos anys, les grans distribuïdores collaven els ramaders fins al punt de comprar-los la llet per sota del preu de cost. Actualment es paga millor, entre quaranta-sis i quaranta-vuit cèntims el litre, gràcies a la Llei de la cadena alimentària, però el preu no permet fer volar coloms. «Per anar bé, la gent hauria de comprar la llet a 1,56 euros. Hem de ser conscients que els aliments costen diners», afegeix Marc Xifra, responsable de Boví de Llet d'Unió de Pagesos i propietari d'una explota-

ció lletera amb dos-cents caps a Riudellots de la Selva.

Xifra, a més, acusa la gran distribució de dur a terme pràctiques pròpies d'un càrtel: «Fan servir la nostra llet com a producte reclam en els seus lineals i s'aprofiten que treballem amb un producte que no es pot guardar per pactar el preu entre ells i collar-nos». Per aquest motiu, Barnés i Xifra recla-

men que l'Administració «investigui i endreci» aquest problema, tot i que són poc optimistes. «Hi ha la voluntat política de no fer res. L'Administració no es digna a obrir aquesta carpeta perquè és una patata calenta», denuncia Xifra.

En el cas de la fruita, Narcís Jordi Poch assegura que fa anys que no es paga per sota del preu de cost de producció, però que cada cop

el marge de benefici es va reduint més. «Pot passar que hi hagi un excedent de producte, i el primer que ho sap i hi busca l'oportunitat és la gran distribució», alerta. Això, en un context d'especialització, pot ser fatal per a les explotacions: «Si tens tots els ous en el mateix cistell i el mercat s'ensorra, les

Reclamen unes polítiques proteccionistes que garanteixin un preu just per al pagès. «És la mare dels ous», afirma Pau Barnés.

>> Pau Barnés i Marc Xifra a l'explotació del darrer a Riudellots de la Selva, coneguda com a Can Gener. (Foto: MARC SALGAS)

explotacions no són prou resistents per subsistir dos o tres anys amb preus baixos». A més, avisa que la fructicultura està molt exposada a les inclemències meteorològiques: «Una gelada o una pedregada pot acabar fent molt de mal».

El preu de la terra

Un altre problema amb què es troba el sector és l'elevat preu de la terra. Jordi Font, que té una explotació d'uns dos-cents xais i vint vaques a Sant Andreu Salou, assegura que si la seva no fos majoritàriament de propietat, probablement no se'n sortiria: «La terra va cara i buscada. La majoria de la que tinc jo és comprada i una part és arrendada. Si la proporció fos al revés, segurament ja no sortirien els comptes». Pau Barnés alerta, a més, que el sector no pot competir amb les grans empreses fotovoltaïques que, cada vegada compren més terres agrícoles per instal·lar-hi parcs solars: «No en podem igualar els preus». La solució, considera, passa perquè l'Administració impulsi aquestes infraestructures en llocs entropitzats o en antigues zones de pastura en desús que el bosc s'ha anat menjant: «Les terres agrícoles haurien de ser per al sector primari, que és el que fabrica l'alimentació per a les persones d'aquest país».

Barnés, però, té molt poca confi-

ança en l'Administració, i posa com a exemple el projecte de ciutat esportiva del Girona FC a Vilablareix: «La volen fer a l'última plana fèrtil de Girona, que té un alt valor agrícola. Aquest espai podria ser l'horta de Girona, però se'l carregaran per fer-hi un projecte especulatiu». Marc Xifra afegeix que els últims anys els pagesos també han hagut de bregar amb les empreses especialitzades en la gestió de purins de les explotacions porcínes, que a Catalunya es concentren, sobretot, a les comarques d'Osona i el Segrià. «Com que la quantitat que es pot llançar està limitada per normativa, aquestes empreses es dediquen a buscar terres arreu per poder escampar els purins. Els pagesos no podem igualar el preu que ofereixen», afegeix Xifra.

El sector també denuncia el greu problema de «competència deslleial» que suposen els productes provinents de la Unió Europea, que no han de complir la normativa imposada als pagesos europeus quant a seguretat alimentària i sostenibilitat mediam- bial. «Qualsevol electrodomèstic o joguina que entra a la UE ha de portar un segell que certifica que compleix uns mínims», exposa Jordi Font, que considera que aquesta competència deslleial, a més de matar el sector, pot suposar un problema per als consumidors: «Amb els productes que venen de

fora, no saps què menges». Una opinió que també defensa Íngrid Pou: «Ens arriben productes de països tercers més barats, però amb menys exigències. Menjar de proximitat potser és més car, però saps què menges i, per això, tens una garantia de seguretat».

Laberint burocràtic

El laberint burocràtic cada cop més feixuc que han de suportar els pagesos també és un problema greu per al sector. Si no es poden permetre pagar un treballador per tramitar la paperassa, han de treure hores de treball del camp per tancar-se al despatx. «Ens fan avorrir a còpia de normatives ximples, inútils i obsoletes», afirma Pou categòricament. «La meua feina és cuidar els animals i produir menjar, no tancar-me hores al despatx», afegeix Jordi Font, que considera que l'Administració s'ha convertit en un «monstre incontrolable» i en un «ens fiscalitzador» que només complica la feina del pagès: «A Europa, entre totes les administracions, hi ha més funcionaris gestionant l'enrenou que pagesos gestionats. El problema és que s'ha pervertit el sistema, perquè hi ha funcionaris molt vàlids. Abans en tenies un de referència i el podies trucar per qualsevol problema. Ara ja no saps ni a qui t'has d'adreçar. Els funcionaris ja no tenen la capacitat de resoldre el

problema i tenen por d'extralimitar-se en les seves funcions. Per tant, el millor és no fer res, perquè ningú s'atreveix a cagar-la». Joan Borrell, propietari del Mas Guri de Cassà de la Selva, una explotació lletera d'un miler de caps, explica que l'Administració és tan lluny d'entendre com funciona el sector que fins i tot és capaç de convocar un curs de benestar animal d'assistència obligada per a tot el personal de la granja: «Una persona que no ha tocat mai un animal ens explicarà a nosaltres com els hem de tractar, però és que, a més, hem d'anar al curs tots a la vegada. Que no saben que en una granja es treballa tot el dia i sempre hi ha d'haver algú?».

Els pagesos recalquen que ja no se senten prioritaris per a l'Administració, i consideren que la gestió de la sequera ho demostra. «Hem d'aprendre a gestionar els recursos que tenim per sobreviure i fer el mateix que ja fem ara amb menys aigua o amb nous sistemes i maneres de regar, però cal fer un debat que no s'està produint sobre l'ús de l'aigua», considera Marc Xifra. En aquest sentit, destaca que cal deixar clar quins han de ser els usos prioritaris de l'aigua: «Primer s'ha de ga-

rantir l'aigua potable i, després, la que produeix aliments». Amb tot, recorda que les restriccions previstes en la fase d'excepcionalitat, que finalment no es van aplicar gràcies a les pluges de la primavera passada, eren més dures per a la pagesia que per al turisme: «La preocupació no érem nosaltres, sinó que vinguessin turistes a l'estiu. A l'Administració li era igual deixar els pagesos sense aigua. Això sí, a la Costa Brava, que no en faltés».

Per a Barnés, aquest és un exemple que l'Administració ha de decidir d'una vegada per totes si la pagesia és prioritària o no per al país, i alerta que de la decisió que es prengui en dependrà la sobirania alimentària de vuit milions de persones: «Si creiem que ens hem de fer el menjar nosaltres per no dependre dels mercats exteriors, cal invertir en el sector». En canvi, com avisa Íngrid Poch, cal ser conscients del que pot suposar decidir que els productes vin-

guin del mercat exterior: «Si traspas- ses la sobirania alimentària a països tercers, no només t'exposes a pujades de preu d'un dia per l'altre, sinó a tenir productes de menys qualitat i amb menys garanties de seguretat».

Els pagesos, en conclusió, reclamen reformes estructurals per tal que el sector pugui funcionar per si sol, sense la necessitat d'apel·lar a la militància de la gent o de promoure la venda directa, que en alguns sectors de la pagesia ni tan sols és factible. Uns arguments, a més, fins a cert punt perversos. «Me n'estic molt,

de culpabilitzar el consumidor. Tot-hom va de cul i curt de calers. No pot ser que tot sigui culpa de la gent i que tot s'hagi de salvar a còpia de militància o de venda directa. Jo soc pagès, i me n'hauria de sortir venent els meus animals al carnisser, que sap tractar la carn millor que ningú. Cal una reforma estructural perquè tot funcioni d'una manera sana, cosa que ara no passa», conclou Jordi Font.

Els pagesos recalquen que ja no se senten prioritaris per a l'Administració, i consideren que la gestió de la sequera ho demostra

>> Instal·lacions del Mas Guri de Cassà de la Selva. (Foto: MARC SALGAS)